

Тajemниця царства Грибів

Сумська загальноосвітня
школа I-III ступенів № 12
ім. Б.Берестовського
м. Суми, Сумської області

Підготувала - Сичева Ірина
Керівник – Ткаченко Вікторія Вікторівна

Вступ. Актуальність теми.

- Для зручності досліджень я вибрала Краснопільський район, оскільки там я часто перебуваю, а також він - один із найщедріших у Сумській області.
- Ліси Краснопільського району щороку дають безліч їстівних грибів, що так приваблюють охочих. Про ці гриби існує безліч відомостей, але не з усіма з них обізнані широкі кола населення. При належному використанні грибних ресурсів, ми отримуємо цінний продукт харчування. Численні види грибів відомі як джерело цінних лікарських речовин, багато із них – антибіотичні, деякі – онкостатичні. Деякі можна використовувати як органічні добрива або для розкладання численних відходів, що залишаються в процесі виробництва.
- Важливими є знання про отруйні гриби, з яких велика кількість подібна до їстівних, використання таких грибів у їжу призводить до фатальних наслідків.
- При збиранні та обробці грибів, необхідно бути особливо обережними. У даній роботі висвітлене коло питань, пов'язаних із значенням грибів у житті та практичній діяльності людини. Я вирішила приділити увагу правилам збирання грибів. На мою думку, необхідно як слід висвітлити кількісний та видовий склад Базидіоміцетів даної території та охорона зникаючих видів грибів даної території.

Мета роботи

Основною метою є дослідження видового складу Базидіоміцетів на території Краснопільського району.

Реалізація цієї мети передбачає виконання таких завдань:

- поглиблене вивчення загальних якостей базидіоміцетів, поширених у Краснопільському районі, особливо – шапкових;
- аналіз поширення шапкових на вибраній території;
- визначення найбільш вживаних серед населення видів;
- з'ясування ризику вживання в їжу отруйних грибів;
- проблема захисту грибів.

Практичне значення одержаних результатів
визначається тим, що результати й висновки
дослідження можуть бути:

- використані під час ознайомлення різних верств населення із даною проблемою;
- результати можуть бути цікавими особливо для місцевого населення;
- сільське господарство, медицина, ветеринарія, лісова промисловість, виробництво харчових продуктів Краснопільського району – ось далеко не повний список галузей народного господарства, яким доводиться мати справу з грибами;
- розглянуто питання захисту зникаючих видів;
- робота є самостійним дослідженням автора;

Методи досліджень

- Робота з додатковою літературою, пошук інформації у найрізноманітніших джерелах
- Застосування набутих знань на практиці
- Проведення досліджень на місцевості
- Спостереження за видовим складом грибів обмеженої території
- Простеження зміни видового складу залежно від погодних умов

Теоретико-методологічною основою дисертації є праці І.О. Дудки та С.П. Вассера; М.Я. Зерової, Козака В.Т., оскільки вони є найбільш ґрунтовними.

Їстівні гриби

На території Краснопільського району зустрічається безліч видів їстівних грибів. Для їх приготування на потрібно прикладати особливих зусиль таких, як для приготування попередніх. Ризик отруїтися відповідно знижується. Найбільш поширені: шампіньйони, маслюки, підберезовики, лисички, опеньки, рижики, печіночниці тощо.

УМОВНО ЇСТІВНІ

- **Умовно їстівні** – гриби, які необхідно перед кулінарною обробкою тривалий час варити і видалити відвар, або вимочувати у проточній воді. Невірне приготування може призвести до харчового отруєння.
- Найбільш поширеними на даній території є: Мухомор червоніючий, Хрящ-молочник, Рядовка фіолетова, Дубовик, Вовнянка тощо.

Отруйні

Найбільш поширені отруйні гриби: мухомори, несправжні опеньки, клітоцибе, іноцибе, дощовик несправжній та безліч інших.

Клітоцибе червонуватий отруйний (*Clitocybe rivulosa* (Fr. ex Pers.) Kumm.)

Охорона грибів

Про те, що гриби теж повинні підлягати охороні, 25 років тому ще й не підозрювали. Тільки тоді, коли їх кількість помітно зменшилася і цього неможливо було не помітити, почали лунати голоси з вимогою вжити відповідних заходів. Причини, за якими грибів загрожує небезпека зникнення, складаються виключно в діяльності людини. Але при цьому прямий зв'язок - як, наприклад, при вирубці лісів - виявити буває досить важко. Як правило, існує безліч причин, що обумовлюють скорочення грибний флори.

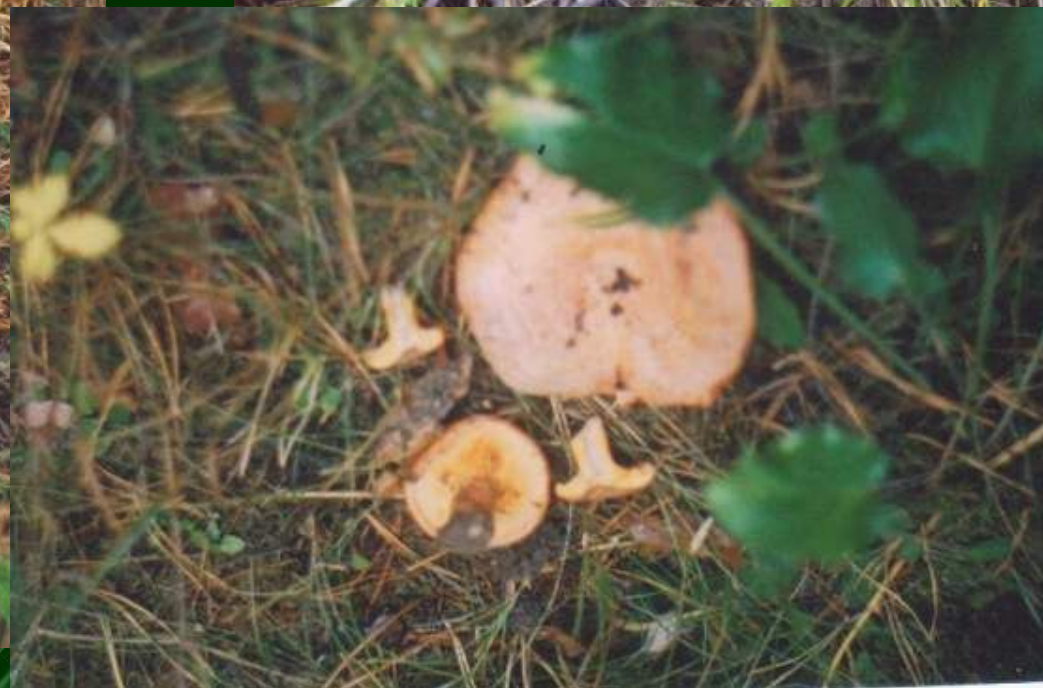
До основних причин зникнення грибів належать:

- Втрата площ через забудову
- Зниження рівня ґрунтових вод і відведення води
- Перетворення листяних лісів в хвойні
- Посадка нетипових для даного регіону дерев
- Знищення дерев, що становлять мікоризу з грибами
- Зміна або руйнування чагарникового і трав'яного покриву
- Вирубка дерев на лісових галявинах, чагарників
- Підвищення забрудненості повітря і вимирання лісів

Фоторепортаж

Маслюк зернистый, *Boletus granulatus*

М'якуш у маслюка щільний, жовтий, при розрізуванні на повітрі не змінюється, смак і запах приємні. Зустрічається у соснових лісах, у червні - жовтні. Дуже добрий їстівний гриб, проте швидко псується. Використовують свіжим, про запас сушать, солять, маринують.

Найбільш поширений - опеньок

Опеньок осінній
справжній,
Armillaria mellea

Рижик смачний, *Lactarius deliciosus*

Підберезовик *Boletus scaber*

Шампіньйон двосторонній, *Agaricus hisporus*

Гнойовик сірий, *Coprinus atramentarius*

Лускатка звичайна,
Pholiota squarrosa

Хрящ-молочник, скрипница, *Lastarius vellereus*

Клітоцибе червонуватий отруйний (*Clitocybe rivulosa* (Fr. ex Pers.) Kumm.)

Шапка 2-5(6) см у діаметрі, опукло-, плоско- або увігнуторозпростерта, з тонким, плоским, часто лопатеподібним краєм, спочатку біла, блискуча, часто з концентричними кремовими або рудуватими зонами, згодом у центрі червонуваторудувата або червонувато-коричнювата, до краю світліша, призволоженні світло-рудувато- або коричнювата-м'ясо-червона. М'якуш білий, щільний, із слабким приємним запахом.

Росте у хвойних і листяних лісах, на галявинах, узліссях (на трав'янистих місцях), луках, пасовищах, групами; у липні — жовтні. Дуже отруйний гриб. Містить мускарин. При вживанні в їжу спричиняє отруєння, часом смертельне.

Мухомор червоний, *Amanita muscaria*

Висновки

Отже, дана робота призначена для поверхневого ознайомлення із видовим різноманіттям Базидіоміцетів. Робота ґрунтується на особистих спостереженнях, забарвлена власними фотографіями і є цілком зрозумілою для пересічної людини. Вона може допомогти розібратися із загальними правилами збирання грибів, Найголовніше, що робота базується на власних спостереженнях і підтверджується ґрунтовними теоретичними даними. Під час роботи мною було розглянуто безліч різноманітних джерел інформації, опираючись на які, я проводила власні дослідження.

Список літератури:

1. Атлас грибів України/М.Я. Зерова. – К.: Наукова думка
2. Андрест Б.В. Грибное лукошко. Изд. 2-е. М., Лесная пром-сть», 1978 – 152с.
3. Бурова Л.Г. Загадочный мир грибов. – М.: Наука, 1991 – 97с.
4. Вишневский М.В. Несъедобные, ядовитые, галлюциногенные грибы. Справочник-атлас. – М.: Формика – С., 2001 – 192с.
5. Горленко М.В., Бондарцева М.А. Гарибова А.В. Грибы СССР. – М.: Мысль, 1980 – 303 с.
6. Горленко М.В., Гарибова Л.В., Сидорова и др. – М.: Лесная промышленность, 1986 – 280 с.
7. Дудка І.О., Вассер С.П. – Гриби в природі і житті людини. – К.: Наукова думка, 1890 – 167 с.
8. Дудка І.О., Вассер С.П. –грибы. Справочник миколога и грибника. – К.: наукова думка, 1987 -535 с.
9. Дюженков Н.М. – Тихая охота: Определитель грибов. – Калининград: Кн. изд-во, 1992. – 94 с.
10. Зерова М.Я. – Гриби їстівні, умовно їстівні, неїстівні, отруйні/ 3-є вид., доп. та перероб. – К.: Урожай, 1979 – 232 с.
11. Козак В.Т., Козьяков С.Н. – Все о съедобных грибах. – К.: Урожай, 1987. – 160 с.
12. Корхонен М./100 грибов: пер. с финск./Под ред. Канд. Биол. Наук В.И. Шубина. – М.: Лесн. пром-сть, 1981. – 168 с.
13. Обережно – отруйні гриби – Ірпінська панорама. Випуск №61 серпень 2004 р.
14. Рошин О.М. – Гриб-грибок, стрибай у козубок: наук.-попул. книжка. Для середн. шк. в. – К.: Веселка, 1985 – 71 с.
15. Рошин О.М. – Мухомор і 100000 його братів – К.: Веселка, 1968 – 93 с.
16. Семенов А.И. – Огрибах и грибниках – Симферополь: Таврия, 1990. – 192с.
17. Спутник грибника: Справочное пособие/Смирняков Ю.И., Кошечев А.К. – М.: Экология, 1992. – 303 с.
18. Советский энциклопедический словарь/ Гл. ред. А.М. Прохоров; редкол.: А.А. Гусев и др. – Изд 4-е. – М. Мысль, 1980 – 303 с.
19. Тойбис В.Б. – За грибами – Харьков в «Прапор», 1974. – 158 с.